

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

اصلاح اساسنامه سازمان خصوصی سازی
مصوب ۱۳۹۶/۱/۲۳

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

اصلاح اساسنامه سازمان خصوصی سازی

مصوب ۱۳۹۶/۱/۲۳

تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۰۱/۲۳

کد گزارش: ۱۴۰۱۰۸۱۱۴۱

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۳۹۶/۰۳/۳۱

پژوهشکده شورای نگهبان

اصلاح اساسنامه سازمان خصوصی سازی

مصوب ۱۳۹۶/۱/۲۳

درباره‌ی اساسنامه

هیئت وزیران در راستای اختیار حاصل از ذیل اصل (۸۵) قانون اساسی و به استناد ماده (۲۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۶، «اصلاح اساسنامه سازمان خصوصی سازی» را بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی جهت بررسی در دستور جلسه ۱۳۹۶/۱/۲۳ قرار داد و اصلاحات لازم را در این اساسنامه به تصویب رساند. پس از آن، این اصلاحیه برای طی تشریفات قانونی مقرر در اصل (۸۵) قانون اساسی، جهت بررسی عدم مغایرت مفاد این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۵۴۱۹۶/۸۹۵۴ مورخ ۱۳۹۶/۱/۳۰ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۳/۳۱، مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی ندانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۲/۱۶۰۵ مورخ ۱۳۹۶/۴/۳ به هیئت وزیران اعلام کرد.

تاریخ مصوبه هیئت وزیران: ۱۳۹۶/۱/۲۳

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۶/۳/۳۱

- هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۶/۱/۲۳ به پیشنهاد شماره ۶۱/۶۰۳ مورخ ۱۳۹۶/۱/۱۶ وزارت امور اقتصادی و دارایی و به استناد ماده (۲۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی^۱ - مصوب ۱۳۸۶ - تصویب کرد:

۱. ماده (۲۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۷ - اساسنامه سازمان خصوصی سازی با توجه به مأموریت‌های جدید توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تدوین و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.
تبصره ۱ - ...»

- متون زیر به عنوان بندهای (۹) و (۱۰) به ماده (۴) اساسنامه سازمان خصوصی سازی موضوع تصویب نامه شماره ۲۶۰۶۲۶/ت ۴۲۷۳۳ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۶^۱ و اصلاحات بعدی آن اضافه می شود:
- ۹- نظارت بر اجرای دقیق مفاد قراردادهای مربوط به واگذاری.
- ۱۰- نظارت و پشتیبانی بعد از واگذاری برای تحقق اهداف واگذاری.

▪ دیدگاه مغایرت

در اصل (۸۵) قانون اساسی به مجلس اجازه داده شده که تصویب دائمی اساسنامه‌ی سازمان‌ها، شرکت‌ها، مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را به دولت واگذار کند. بنابراین، مفهوم این اصل آن است که همان‌طور که تصویب و تشکیل سازمان‌ها، شرکت‌ها، مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت یک امر تقنینی و در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است، اصلاح

-
۱. ماده (۴) اساسنامه سازمان خصوصی سازی موضوع تصویب نامه شماره ۲۶۰۶۲۶/ت ۴۲۷۳۳ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۲۶ هیئت وزیران: «ماده ۴- وظایف و اختیارات سازمان به شرح زیر است:
 - ۱- تهیه راهکارهای تسهیل دستیابی به توسعه مشارکت عمومی جهت افزایش بهره‌وری منابع مادی و انسانی و توسعه توانمندی‌های بخش خصوصی و تعاونی و ارائه آن به هیئت وزیران برای تصویب.
 - ۲- اعمال نمایندگی وزارت امور اقتصادی و دارایی در امر واگذاری‌ها.
 - ۳- برنامه‌ریزی واگذاری سهام شرکت‌ها مشتمل بر شرایط و نحوه واگذاری سهام در چارچوب قوانین و مقررات مربوط پس از تصویب هیئت واگذاری.
 - تبصره- در واگذاری سهام شرکت‌ها، تدابیر لازم در راستای تنظیم بازار، تأمین کالا و خدمات، حفظ منافع عمومی و مدیریت و نظارت دولت با رعایت قوانین و مقررات اتخاذ گردد، به نحوی که مسئولیت تحقق موارد مذکور تا واگذاری کامل سهام شرکت‌ها حسب مورد بر عهده وزارتخانه مربوط باشد.
 - ۴- تعیین بانک‌ها، مؤسسات تأمین سرمایه و شرکت‌های سرمایه‌گذاری جهت تعهد پذیره‌نویسی یا تعهد خرید سهام.
 - ۵- شناسایی و انجام اقدامات اجرایی لازم برای تبدیل تصدی‌های قابل واگذاری دولتی که در قالب غیر شرکتی اداره می‌شوند، به شخصیت حقوقی مناسب و انجام عملیات واگذاری آنها در اجرای ماده (۱۹) قانون.
 - ۶- عرضه هرگونه سهام، سهم‌الشرکه، حق تقدم ناشی از سهام و سهم‌الشرکه و حقوق مالکانه مربوط به بنگاه‌های موضوع ماده (۸۶) قانون، پس از تصویب هیئت واگذاری.
 - ۷- انجام وظایف دبیرخانه هیئت واگذاری.
 - ۸- انجام سایر وظایفی که برای واگذاری سهام و خصوصی سازی در چارچوب برنامه‌های توسعه‌ای کشور و قانون و سایر قوانین و مقررات مربوط، به سازمان محول شده یا می‌شود.»

اساسنامه‌ی آنها نیز موضوعی تقنینی و در صلاحیت مجلس است. از سوی دیگر در صدر این مصوبه، مستند اصلاح اساسنامه‌ی مصوب هیئت وزیران، ماده (۲۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی بیان شده است؛ حال آنکه در بند مزبور، تصریحی در خصوص صلاحیت هیئت وزیران نسبت به «اصلاح» اساسنامه‌ی سازمان خصوصی‌سازی وجود ندارد. بنابراین، این مصوبه از این جهت واجد اشکال بوده و لازم است در صورتی که مجلس شورای اسلامی چنین تفسیری دارد که واگذاری تصویب اساسنامه‌های سازمان‌های دولتی شامل واگذاری تصویب «اصلاح» اساسنامه‌ی سازمان‌های مزبور نیز می‌شود، باید در صدر این مصوبه به آن مصوبه‌ی تفسیری استناد شود.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

حکم این مصوبه در خصوص اصلاح اساسنامه‌ی سازمان خصوصی‌سازی توسط هیئت وزیران، فاقد اشکال است؛ زیرا به موجب قانون استفساریه در خصوص اختیار اصلاح اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها و موسسات دولتی و وابسته به دولت مصوب ۱۳۷۷/۱/۳۰^۱، قوانینی که اجازه‌ی تصویب اساسنامه‌ی یک سازمان دولتی را به دولت داده است، مشتمل بر صلاحیت تصویب اصلاح اساسنامه‌ی مزبور نیز می‌شود و عدم استناد به آن در صدر این مصوبه نافی وجود آن نیست.

▪ نظر شورای نگهبان

مصوبه‌ی مزبور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

۱. قانون استفساریه در خصوص اختیار اصلاح اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت مصوب ۱۳۷۷/۱/۳۰ مجلس شورای اسلامی: «موضوع استفساریه: آیا در مواردی که مجلس شورای اسلامی اجازه تصویب اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت از جمله مؤسساتی را که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است به دولت داده است، اصلاح اساسنامه در هر مورد نیازمند کسب مجوز مجدد از مجلس شورای اسلامی است، یا اصلاح اساسنامه که در واقع اصلاح تصمیم دولت است، برعهده هیئت وزیران می‌باشد؟ نظر مجلس:

ماده واحده- هرگونه تغییر یا اصلاح اساسنامه‌هایی که به موجب تصویب مجلس شورای اسلامی به هیئت دولت واگذار شده است، چون تغییر نظر دولت محسوب می‌شود با هیئت وزیران است.»

تذکر: مناسب است به ماده واحده قانون استفساریه در خصوص اختیار اصلاح اساسنامه سازمان‌ها، شرکت‌ها و موسسات دولتی و وابسته به دولت مصوب ۱۳۷۷/۱/۳۰ نیز استناد گردد.

▪ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه هیئت وزیران در خصوص اصلاح اساسنامه سازمان خصوصی سازی، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):
«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

گزارش استدلالی

پژوهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید بهشتی (ره)، خیابان شهید سرافراز

کوچه پنجم پلاک ۱۱ کد پستی: ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۳۳۴۲۹

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

nashr-rc.ir

gcr.ac.ir